T003 A HÀM III 30-Kinh Tượng Tích Dụ

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

KINH THUÛY DUÏ 1

30. KINH TÖÔÏNG TÍCH DUÏ 1

Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät du hoùa taïi nöôùc Xaù-veä, trong röøng Thaéng laâm, vöôøn Caáp coâ ñoäc. Baáy giôø Toân giaû Xaù-leâ Töû noùi vôùi caùc Tyø-kheo raèng: “Naøy chö Hieàn, neáu coù voâ löôïng thieän phaùp, thì taát caû caùc thieän phaùp aáy ñeàu thu nhieáp vaøo boán Thaùnh ñeá, ñi vaøo trong boán Thaùnh ñeá2. Nghóa laø, trong taát caû phaùp, boán Thaùnh ñeá laø toái thöôïng baäc nhaát. Vì sao theá? Vì nhieáp thoï taát caû caùc thieän phaùp. “Naøy chö Hieàn, cuõng nhö trong caùc daáu chaân cuûa loaøi thuù vaät, daáu chaân voi laø baäc nhaát. Vì sao theá? Vì daáu chaân voi raát laø to lôùn vaäy. “Cuõng vaäy, naøy chö Hieàn, coù voâ löôïng thieïân phaùp, thì taát caû caùc thieän phaùp aáy ñeàu thu nhieáp vaøo boán Thaùnh ñeá, ñi vaøo trong boán Thaùnh ñeá. Nghóa laø trong taát caû phaùp, boán Thaùnh ñeá laø toái thöôïng baäc nhaát. “Nhöõng gì laø boán? Ñoù laø Khoå Thaùnh ñeá, Khoå taäp, Khoå dieät vaø Khoå dieät ñaïo Thaùnh ñeá. “Naøy chö Hieàn, theá naøo laø Khoå Thaùnh ñeá3? Ñoù laø, sanh khoå, giaø khoå, beänh khoå, cheát khoå, oaùn gheùt maø töï hoäi laø khoå, thöông yeâu maø bieät ly laø khoå, mong caàu maø khoâng ñöôïc laø khoå, noùi toùm löôïc naêm thuû uaån laø khoå4. “Naøy chö Hieàn, nhöõng gì laø naêm thuû uaån? Ñoù laø saéc thuû uaån, thoï, töôûng haønh vaø thöùc thuû uaån. “Naøy chö Hieàn, caùi gì laø saéc thuû uaån? Nhöõng gì coù saéc, taát caû ñeàu laø boán ñaïi vaø boán ñaïi taïo5. “Naøy chö Hieàn, nhöõng gì laø boán ñaïi? Ñoù laø ñòa giôùi, thuûy giôùi, hoûa giôùi vaø phong giôùi6. “Naøy chö Hieàn, caùi gì laø ñòa giôùi? Chö Hieàn, ñòa giôùi coù hai, coù noäi ñòa giôùi vaø coù ngoaïi ñòa giôùi. “Naøy chö Hieàn, nhöõng gì laø noäi ñòa giôùi7? Ñoù laø, nhöõng gì ôû trong thaân, ñöôïc thaâu nhieáp trong thaân nhö vaät cöùng, coù tính chaát cöùng, ñöôïc chaáp thoï beân trong8. Ñoù laø

1. Thí duï veà daáu chaân voi. Töông ñöông Paøli: M. 28 Mahaøhatthipadopama-suttaö. 2. Töù Thaùnh ñeá Paøli: cattaøri ariyasaccaøni. 3. Khoå Thaùnh ñeá Paøli: dukkhaö ariyasaccaö. 4. Haùn: nguõ thaïnh aám khoå Paøli: upaødaønakkihandhaø dukkhaø. 5. Töù ñaïi vaø töù ñaïi taïo Paøli: cattaøri ca mahaøbhuøtaøni catunnaó ca mahaø- bhuaøtaønaö upaødaøya ruøpaö. 6. Ñòa, thuûy, hoûa, phong giôùi Paøli: cattaøro mahaøbhuøtaø: paæhavìdhaøtu aøpodhaøtu tejodhaøtu vaøyodhaøtu. 7. Noäi ñòa giôùi Paøli: ajjhattikaø paæhavìdhaøtu. 8. Haùn: noäi thaân trung, taïi noäi sôû nhieáp kieân, kieân taùnh truï, noäi chi sôû thoï So saùnh Paøli: yaö ajjhattaö paccataö kakkhaôaö kharigataö upaødiòòaö, “caùi gì thuoäc noäi thaân, caù bieät, thoâ cöùng, thuoäc theå raén, ñöôïc chaáp thuû.”

KINH THUÛY DUÏ

nhöõng gì? Ñoù laø toùc, loâng, moùng, raêng, da thoâ vaø mòn, thòt, gaân, xöông, tim, thaän, gan, phoåi, laù laùch, ruoät, bao töû, phaån vaø nhöõng thöù khaùc töông töi nhö vaäy ôû trong thaân, ñöôïc thaâu nhieáp beân trong, coù tính chaát cöùng, bò chaáp thuû beân trong. Ñoù laø noäi ñòa giôùi. “Naøy chö Hieàn, ngoaïi ñòa giôùi, ñoù laø lôùn, laø tònh, laø khoâng ñaùng tôûm9. “Naøy chö Hieàn, coù luùc bò thuûy tai, khi aáy ngoaïi ñòa giôùi tieâu dieät10. “Naøy chö Hieàn, ngoaïi ñòa giôùi naøy cöïc kyø lôùn, cöïc kyø tònh, cöïc kyø khoâng ñaùng tôûm. Ñoù laø phaùp voâ thöôøng, phaùp cuøng taän, phaùp suy vong, phaùp bieán dòch, huoáng laø xaùc thaân taïm thôøi ñình truù, ñöôïc duy trì chaáp thuû bôûi tham aùi naøy. Nghóa laø keû phaøm phu ngu si, khoâng ña vaên, suy nghó nhö vaày: ‘Ñaây laø ta, ñaây laø cuûa ta, ta laø cuûa caùi kia’. Ña vaên Thaùnh ñeä töû khoâng nghó nhö vaäy: ‘Ñaây laø ta, ñaây laø cuûa ta, ta laø cuûa caùi kia’. Vò aáy vì sao nghó nhö vaäy? Neáu coù ngöôøi khaùc maéng chöûi, ñaùnh ñaäp, giaän giöõ, quôû traùch, thì vò aáy nghó nhö vaày: ‘Ta sanh ra khoå naøy laø töø nhaân duyeân, chöù khoâng phaûi khoâng coù nhaân duyeân. Caùi gì laø duyeân? Duyeân vaøo khoå xuùc’. Vò aáy quaùn xuùc laø voâ thöôøng; roài quaùn thoï, töôûng, haønh, thöùc cuõng laø voâ thöôøng. Taâm vò aáy duyeân nôi giôùi maø truï, maø chæ, maø hieäp, maø nhaát taâm, maø ñònh, maø khoâng lay ñoäng. Sau ñoù coù ngöôøi ñeán noùi vôùi vò aáy baèng lôøi leõ dòu daøng, vò aáy suy nghó nhö vaày: ‘Ta sanh ra söï laïc naøy laø töø nhaân duyeân chôù khoâng phaûi khoâng nhaân duyeân. Caùi gì laø duyeân? Duyeân vaøo laïc xuùc’. Vò aáy quaùn xuùc laø voâ thöôøng, roài quaùn thoï, töôûng, haønh, thöùc cuõng laø voâ thöôøng. Taâm vò aáy duyeân nôi giôùi maø truï, maø chæ, maø hieäp, maø nhaát taâm, maø ñònh, maø khoâng lay ñoäng. Sau ñoù hoaëc coù ngöôøi thô aáu, nieân thieáu, trung nieân hay tröôûng laõo ñeán laøm vieäc khoâng xöùng yù vôùi vò aáy; hoaëc naém tay thoi, hoaëc laáy ñaù neùm, hoaëc dao, hoaëc gaäy ñaäp. Vò aáy suy nghó theá naøy: ‘Ta thoï thaân naøy voán laø saéc phaùp, thoâ chaát, thuoäc boán ñaïi chuûng, do cha meï sanh, ñöôïc nuoâi lôùn baèng aên uoáng, ñöôïc che kín bôûi y phuïc, ñöôïc chaêm soùc baèng taém röûa, naèm ngoài boàng beá; noù laø phaùp phaù hoaïi, phaùp dieät taäân, phaùp ly taùn. Ta vì thaân naøy maø ñeán noãi bò tay thoi, ñaù neùm, dao gaäy ñaäp’. Do leõ ñoù vò kia raát sieâng naêng, khoâng bieáng nhaùc, chaùnh thaân, chaùnh nieäm, khoâng nhueá, khoâng si, nhaát taâm an ñònh. Vò aáy nghó nhö vaày: ‘Ta raát sieâng naêng, khoâng bieáng nhaùc, chaùnh thaân, chaùnh nieäm, khoâng nhueá, khoâng si, nhaát taâm an ñònh. Ta thoï thaân naøy ñaùng ñeå cho tay thoi, ñaù neùm, dao gaäy ñaäp, chæ neân sieâng naêng hoïc giaùo phaùp cuûa Ñöùc Theá Toân’. “Naøy chö Hieàn, Ñöùc Theá Toân cuõng noùi nhö vaày: ‘Giaû söû coù giaëc cöôùp ñeán caàm cöa hay dao beùn, xeû manh muùn thaân theå ra. Neáu ngöôi khi bò giaëc cöôùp caàm cöa hay dao beùn, xeû manh muùn thaân theå ra, maø taâm ngöôi hoaëc bieán dòch, hoaëc noùi naêng hung döõ, töùc caùc ngöôi ñaõ suy thoái. Caùc ngöôi neân nghó nhö vaày: giaû söû coù keû giaëc caàm cöa hay dao beùn, xeû manh muùn thaân theå ta ra, mong sao nhaân ñoù maø taâm ta khoâng bieán dòch, khoâng noùi naêng hung döõ, seõ khôûi taâm thöông xoùt ñoái vôùi ngöôøi ñeán xeû manh muùn thaân theå ta ra; vì ngöôøi ñoù maø taâm ta caâu höõu vôùi töø, bieán maõn moät

phöông, thaønh töïu vaø an truï. Cuõng theá vôùi hai, ba, boán phöông, töù duy, thöôïng haï, bieán maõn taát caû, taâm caâu höõu vôùi töø, khoâng keát, khoâng oaùn, khoâng nhueá, khoâng traùnh, quaûng ñaïi, voâ bieân, voâ löôïng, keùo tu taäp, bieán maõn taát caû theá gian, thaønh töïu vaø an truï'. "Naøy chö Hieàn, Tyø-kheo kia, neáu do Phaät, Phaùp vaø Chuùng, maø vaãn khoâng an truù nôi xaû töông öùng vôùi thieän, thì naøy chö Hieàn, Tyø-kheo aáy neân hoå theïn, neân xaáu hoå raèng: 'Ta ôû trong söï lôïi maø khoâng coù lôïi, ôû trong ñöùc maø khoâng coù ñöùc; nghóa laø ta nhaân nôi Phaät,

9. Ñaïi, tònh, baát taéng oá Ñaïi vì kích thöôùc lôùn hay phoå
bieán. Noùi tònh vaø baát taéng oá, vì khoâng phaûi laø ñoái töôïng ñeå quaùn baát tònh. 10. Paøli: hoti... samayo yam baøhiraø aøpodhaøtu pakuppati, antarahitaø tasmiö samaye baøhiraø pæhavìdhatu, coù moät thôøi ngoaïi thuûy giôùi bò chaán ñoäng (thònh noä), khi aáy ngoaïi ñòa giôùi bieán maát.

KINH THUÛY DUÏ 3

Phaùp vaø Chuùng maø vaãn khoâng an truï nôi xaû töông öùng vôùi thieän'. "Naøy chö Hieàn, nhö ngöôøi daâu luùc môùi röôùc veà, gaëp maët cha meï choàng, hay gaëp ngöôøi choàng cuûa mình thì xaáu hoå, theïn thuøng. Naøy chö Hieàn, neân bieát, Tyø-kheo kia cuõng laïi nhö vaäy, neân xaáu hoå theïn thuøng raèng: 'Ta ôû trong söï lôïi maø khoâng coù lôïi, ôû trong ñöùc maø khoâng coù ñöùc; nghóa laø ta nhaân nôi Phaät, Phaùp vaø Chuùng maø vaãn khoâng an truï nôi xaû töông öùng vôùi thieän'. Ngöôøi aáy do hoå theïn xaáu hoå, neân lieàn an truù nôi xaû töông öùng vôùi thieän. Ñoù laø dieäu, laø tònh, laø tòch dieät, nghóa laø xaû taát caû höõu11, lìa aùi, voâ duïc, dieät taän hoaøn toaøn. Naøy chö Hieàn, ñoù laø Tyø-kheo hoïc taát caû ñaïi. "Naøy chö Hieàn, caùi gì laø thuûy giôùi12? Chö Hieàn, thuûy giôùi coù hai; coù noäi thuûy giôùi vaø coù ngoaïi thuûy giôùi. Chö Hieàn, caùi gì laø noäi thuûy giôùi? Ñoù laø ôû trong thaân, ñöôïc thaâu nhieáp beân trong thaân, nhöõng gì laø nöôùc, thuoäc veà nöôùc, aåm öôùt, bò chaáp thuû beân trong. Ñoù laø nhöõng gì? Ñoù laø môõ, oùc13, nöôùc maét, moà hoâi, nöôùc muõi, nöôùc mieáng, muû, maùu, tuûy, nöôùc daõi, nöôùc tieåu, taát caû nhöõng chaát khaùc töông töï nhö vaäy ôû trong thaân, ñöôïc thaâu nhieáp beân trong thaân, nhöõng gì laø nöôùc, thuoäc veà nöôùc, aåm öôùt, bò chaáp thuû beân trong. Naøy chö Hieàn, ñoù laø noäi thuûy giôùi. "Naøy chö Hieàn, ngoaïi thuûy giôùi, ñoù laø lôùn, laø tònh, laø khoâng ñaùng tôûm. "Naøy chö Hieàn, coù luùc bò hoûa tai, khi aáy ngoaïi thuûy giôùi tieâu dieät14. "Naøy chö Hieàn, ngoaïi ñòa giôùi naøy cöïc kyø lôùn, cöïc kyø tònh, cöïc kyø khoâng ñaùng tôûm. Ñoù laø phaùp voâ thöôøng, phaùp cuøng taän, phaùp suy vong, phaùp bieán dòch15, huoáng laø xaùc thaân taïm thôøi ñình truù, ñöôïc duy trì chaáp thuû bôûi tham aùi naøy16. Nghóa laø keû phaøm phu ngu si, khoâng ña vaên, suy nghó nhö vaày: 'Ñaây laø ta, ñaây laø cuûa ta, ta laø cuûa caùi kia17'. Ña vaên Thaùnh ñeä töû khoâng nghó nhö vaäy: 'Ñaây laø ta, ñaây laø cuûa ta, ta laø cuûa caùi kia'. Vò aáy vì sao nghó nhö vaäy? Neáu coù ngöôøi khaùc maéng chöûi, ñaùnh ñaäp, giaän döõ, quôû traùch, thì vò aáy nghó nhö vaày: 'Ta sanh ra khoå naøy laø töø nhaân duyeân, chöù khoâng phaûi

khoâng coù nhaân duyeân'. Caùi gì laø duyeân? Duyeân vaøo khoå xuùc. Vò aáy quaùn xuùc laø voâ thöôøng; roài quaùn thoï, töôûng, haønh, thöùc cuõng laø voâ thöôøng. Taâm vò aáy duyeân nôi giôùi maø truï, maø chæ, maø hieäp, maø nhaát taâm, maø ñònh, maø khoâng lay ñoäng. Sau ñoù coù ngöôøi ñeán noùi vôùi vò aáy baèng lôøi leõ dòu daøng, vò aáy suy nghó nhö vaày: 'Ta sanh ra söï laïc naøy laø töø nhaân duyeân chôù khoâng phaûi khoâng nhaân duyeân'. Caùi gì laø duyeân? Duyeân vaøo laïc xuùc. Vò aáy quaùn xuùc laø voâ thöôøng, roài quaùn thoï, töôûng, haønh, thöùc cuõng laø voâ thöôøng. Taâm vò aáy duyeân nôi giôùi maø truï, maø chæ, maø hieäp, maø nhaát taâm, maø ñònh, maø khoâng lay ñoäng. Sau ñoù hoaëc coù ngöôøi thô aáu, nieân theáu, trung nieân hay tröôûng laõo ñeán laøm vieäc khoâng xöùng yù vôùi vò aáy; hoaëc naém tay thoi, hoaëc laáy ñaù neùm, hoaëc dao, hoaëc gaäy ñaäp. Vò aáy suy nghó theá naøy: 'Ta thoï thaân naøy voán laø saéc phaùp, thoâ

11. Haùn: dieäu, töùc tòch, xaû, lytöùc dieät, tònh, dieäu, ly, boán
haønh töôùng cuûa dieät ñeá theo Höõu boä; xem Caâu-xaù 23 (Ñaïi, tr.119b). 12. Thuûy giôùi Paøli: aøpodhaøtu. 13. Haùn : naõo caên (chæ tuûy soá
ng); baû n Nguyeân-Minh: chi nhaõn (con maét coù môõ, hay môõ nôi con
maét). Khoân g tìm thaáy töông ñöông trong baûn lieät keâ cuûa Paøli. 14. Paøli: hoti... samayo yam baøhiraø aøpodhaøtu pakuppati, saø gamaö pi vahati, nigamaö pi vahati, coù moät thôøi ngoaïi thuûy giôùi bò chaán ñoäng (cuoàng noä), noù cuoán ñi laøng maïc, thò traán... 15. Voâ thöôøng phaùp, taän phaùp, suy phaùp, bieán dòch phaùp
Paøli: aniccataø, khayadhammataø,
vayadhammataø, viparièaømadhammataø, tính voâ thöôøng, phaùp taùnh dieät taän, phaùp taùnh baêng hoaïi, phaùp taùnh bieán dòch. 16. Haùn: aùi sôû thoï Paøli: taòhupaødiòòassa... 17. Haùn: thò ngaõ, thò ngaõ sôû, ngaõ thò bæ
sôû Paøli: ahan ti vaø maman ti vaø asmì ti,
"toâi, cuûa toâi, toâi hieän höõu".

KINH THUÛY DUÏ

chaát, thuoäc boán ñaïi chuûng, do cha meï sanh, ñöôïc nuoâi lôùn baèng aên uoáng, ñöôïc che kín bôûi y phuïc, ñöôïc chaêm soùc baèng taém röûa, naèm ngoài boàng beá; noù laø phaùp phaù hoaïi, phaùp dieät taäân, phaùp ly taùn. Ta vì thaân naøy maø ñeán noãi bò tay thoi, ñaù neùm, dao gaäy ñaäp'. Do leõ ñoù vò kia raát sieâng naêng, khoâng bieáng nhaùc, chaùnh thaân, chaùnh nieäm, khoâng nhueá, khoâng si, nhaát taâm an ñònh. Vò aáy nghó nhö vaày: 'Ta raát sieâng naêng, khoâng bieáng nhaùc, chaùnh thaân, chaùnh nieäm, khoâng nhueá, khoâng si, nhaát taâm an ñònh. Ta thoï thaân naøy ñaùng ñeå cho tay thoi, ñaù neùm, dao gaäy ñaäp, chæ neân sieâng naêng hoïc giaùo phaùp cuûa Ñöùc Theá Toân'. "Naøy chö Hieàn, Ñöùc Theá Toân cuõng noùi nhö vaày: 'Giaû söû coù giaëc cöôùp ñeán caàm cöa hay dao beùn, xeû manh muùn thaân theå ra. Neáu ngöôi khi bò giaëc cöôùp caàm cöa hay dao beùn, xeû manh muùn thaân theå ra, maø taâm ngöôi hoaëc bieán dòch, hoaëc noùi naêng hung döõ, töùc caùc ngöôi ñaõ suy thoái. Caùc ngöôi neân nghó nhö vaày: giaû söû coù keû giaëc caàm cöa hay dao beùn, xeû manh muùn thaân theå ta ra, mong sao nhaân ñoù maø taâm ta

khoâng bieán dòch, khoâng noùi naêng hung döõ, seõ khôûi taâm thöông xoùt ñoái vôùi ngöôøi ñeán xeû manh muùn thaân theå ta ra; vì ngöôøi ñoù maø taâm ta caâu höõu vôùi töø, bieán maõn moät phöông, thaønh töïu vaø an truï. Cuõng theá vôùi hai, ba, boán phöông, töù duy, thöôïng haï, bieán maõn taát caû, taâm caâu höõu vôùi töø, khoâng keát, khoâng oaùn, khoâng nhueá, khoâng traùnh, quaûng ñaïi, voâ bieân, voâ löôïng, kheùo tu taäp, bieán maõn taát caû theá gian, thaønh töïu vaø an truï'. "Naøy chö Hieàn, Tyø-kheo kia, neáu do Phaät, Phaùp vaø Chuùng, maø vaãn khoâng an truù nôi xaû töông öùng vôùi thieän, thì naøy chö Hieàn, Tyø-kheo aáy neân hoå theïn, neân xaáu hoå raèng: 'Ta ôû trong söï lôïi maø khoâng coù lôïi, ôû trong ñöùc maø khoâng coù ñöùc; nghóa laø ta nhaân nôi Phaät, Phaùp vaø Chuùng maø vaãn khoâng an truï nôi xaû töông öùng vôùi thieän'. "Naøy chö Hieàn, nhö ngöôøi daâu luùc môùi röôùc veà, gaëp maët cha meï choàng, hay gaëp ngöôøi choàng cuûa mình thì xaáu hoå, theïn thuøng. Naøy chö Hieàn, neân bieát, Tyø-kheo kia cuõng laïi nhö vaäy, neân xaáu hoå theïn thuøng raèng: 'Ta ôû trong söï lôïi maø khoâng coù lôïi, ôû trong ñöùc maø khoâng coù ñöùc; nghóa laø ta nhaân nôi Phaät, Phaùp vaø Chuùng maø vaãn khoâng an truï nôi xaû töông öùng vôùi thieän'. Ngöôøi aáy do hoå theïn, xaáu hoå, neân lieàn an truù nôi xaû töông öùng vôùi thieän. Ñoù laø dieäu, laø tònh, laø tòch dieät, nghóa laø xaû taát caû höõu, lìa aùi, voâ duïc, dieät taän hoaøn toaøn. Naøy chö Hieàn, ñoù laø Tyø-kheo hoïc taát caû Ñaïi. "Naøy chö Hieàn, theá naøo laø hoûa giôùi? Naøy chö Hieàn, hoûa giôùi coù hai; coù noäi hoûa giôùi vaø coù ngoaïi hoûa giôùi. Naøy chö Hieàn, theá naøo laø noäi hoûa giôùi? Ñoù laø ôû trong thaân, ñöôïc thaâu nhieáp ôû trong thaân, nhöõng gì laø löûa, coù tính chaát noùng, ñöôïc chaáp thuû trong thaân. Ñoù laø nhöõng gì? Ñoù laø, thaân noùng haáp, thaân noùng böùc, böùc röùc, aám aùp, vaø söï tieâu hoùa aåm thöïc, taát caû nhöõng chaát khaùc töông töï nhö vaäy ôû trong thaân, ñöôïc thaâu nhieáp beân trong thaân, thuoäc tính noùng, ñöôïc chaáp thuû beân trong. Naøy chö Hieàn, ñoù laø noäi hoûa giôùi. "Naøy chö Hieàn, ngoaïi hoûa giôùi, ñoù laø lôùn, laø tònh, laø khoâng ñaùng tôûm. "Naøy chö Hieàn, coù luùc khi ngoaïi hoûa giôùi phaùt khôûi, noù ñoát chaùy thoân aáp, thaønh quaùch, nuùi röøng, ñoàng ruoäng; chaùy nhö vaäy roài lan ñeán ñöôøng caùi, ñeán soâng nöôùc, cho ñeán khi khoâng coøn gì chaùy môùi taét. Chö Hieàn, sau khi ngoaïi hoûa giôùi dieät, nhaân daân muoán laáy löûa hoaëc duøng goã hay tre coï vaøo nhau, hoaëc duøng ñaù löûa baèng chaâu ngoïc18. "Naøy chö Hieàn, ngoaïi hoûa giôùi naøy cöïc kyø lôùn, cöïc kyø tònh, cöïc kyø khoâng ñaùng tôûm. Ñoù laø phaùp voâ thöôøng, phaùp cuøng taän, phaùp suy vong, phaùp bieán dòch, huoáng laø xaùc thaân taïm thôøi ñình truù, ñöôïc duy trì chaáp thuû bôûi tham aùi naøy. Nghóa laø keû phaøm phu ngu si,

18. Haùn: hoaëc dó chaâu toaïi Paøli: kukkuæapattena pi nahaørudañulena, baèng loâng caùnh gaø, hoaëc baèng daây gaân.

KINH THUÛY DUÏ 5

khoâng ña vaên, suy nghó nhö vaày: 'Ñaây laø ta, ñaây laø cuûa ta, ta laø cuûa caùi kia'. Ña vaên Thaùnh ñeä töû khoâng nghó nhö vaäy: 'Ñaây laø ta, ñaây laø cuûa ta, ta

laø cuûa caùi kia’. Vò aáy vì sao nghó nhö vaäy? Neáu coù ngöôøi khaùc maéng chöûi, ñaùnh ñaäp, giaän döõ, quôû traùch, thì vò aáy nghó nhö vaày: ‘Ta sanh ra khoå naøy laø töø nhaân duyeân, chöù khoâng phaûi khoâng coù nhaân duyeân’. Caùi gì laø duyeân? Duyeân vaøo khoå xuùc. Vò aáy quaùn xuùc laø voâ thöôøng; roài quaùn thoï, töôûng, haønh, thöùc cuõng laø voâ thöôøng. Taâm vò aáy duyeân nôi giôùi maø truï, maø chæ, maø hieäp, maø nhaát taâm, maø ñònh, maø khoâng lay ñoäng. Sau ñoù coù ngöôøi ñeán noùi vôùi vò aáy baèng lôøi leõ dòu daøng, vò aáy suy nghó nhö vaày: ‘Ta sanh ra söï laïc naøy laø töø nhaân duyeân chôù khoâng phaûi khoâng nhaân duyeân’. Caùi gì laø duyeân? Duyeân vaøo laïc xuùc. Vò aáy quaùn xuùc laø voâ thöôøng, roài quaùn thoï, töôûng, haønh, thöùc cuõng laø voâ thöôøng. Taâm vò aáy duyeân nôi giôùi maø truï, maø chæ, maø hieäp, maø nhaát taâm, maø ñònh, maø khoâng lay ñoäng. Sau ñoù hoaëc coù ngöôøi thô aáu, nieân thieáu, trung nieân hay tröôûng laõo ñeán laøm vieäc khoâng xöùng yù vôùi vò aáy; hoaëc naém tay thoi, hoaëc laáy ñaù neùm, hoaëc dao, hoaëc gaäy ñaäp. Vò aáy suy nghó theá naøy: ‘Ta thoï thaân naøy voán laø saéc phaùp, thoâ chaát, thuoäc boán ñaïi chuûng, do cha meï sanh, ñöôïc nuoâi lôùn baèng aên uoáng, ñöôïc che kín bôûi y phuïc, ñöôïc chaêm soùc baèng taém röûa, naèm ngoài boàng beá; noù laø phaùp phaù hoaïi, phaùp dieät taäân, phaùp ly taùn. Ta vì thaân naøy maø ñeán noãi bò tay thoi, ñaù neùm, dao gaäy ñaäp’. Do leõ ñoù vò kia raát sieâng naêng, khoâng bieáng nhaùc, chaùnh thaân, chaùnh nieäm, khoâng nhueá, khoâng si, nhaát taâm an ñònh. Vò aáy nghó nhö vaày: ‘Ta raát sieâng naêng, khoâng bieáng nhaùc, chaùnh thaân, chaùnh nieäm, khoâng nhueá, khoâng si, nhaát taâm an ñònh. Ta thoï thaân naøy ñaùng ñeå cho tay thoi, ñaù neùm, dao gaäy ñaäp, chæ neân sieâng naêng hoïc giaùo phaùp cuûa Ñöùc Theá Toân’. “Naøy chö Hieàn, Ñöùc Theá Toân cuõng noùi nhö vaày: ‘Giaû söû coù giaëc cöôùp ñeán caàm cöa hay dao beùn, xeû manh muùn thaân theå ra. Neáu ngöôi khi bò giaëc cöôùp caàm cöa hay dao beùn, xeû manh muùn thaân theå ra, maø taâm ngöôi hoaëc bieán dòch, hoaëc noùi naêng hung döõ, töùc caùc ngöôi ñaõ suy thoái. Caùc ngöôi neân nghó nhö vaày: Giaû söû coù keû giaëc caàm cöa hay dao beùn, xeû manh muùn thaân theå ta ra, mong sao nhaân ñoù maø taâm ta khoâng bieán dòch, khoâng noùi naêng hung döõ, seõ khôûi taâm thöông xoùt ñoái vôùi ngöôøi ñeán xeû manh muùn thaân theå ta ra; vì ngöôøi ñoù maø taâm ta caâu höõu vôùi töø, bieán maõn moät phöông, thaønh töïu vaø an truï. Cuõng theá vôùi hai, ba, boán phöông, töù duy, thöôïng haï, bieán maõn taát caû, taâm caâu höõu vôùi töø, khoâng keát, khoâng oaùn, khoâng nhueá, khoâng traùnh, quaûng ñaïi, voâ bieân, voâ löôïng, kheùo tu taäp, bieán maõn taát caû theá gian, thaønh töïu vaø an truï’. “Naøy chö Hieàn, Tyø-kheo kia, neáu do Phaät, Phaùp vaø Chuùng, maø vaãn khoâng an truù nôi xaû töông öùng vôùi thieän, thì naøy chö Hieàn, Tyø-kheo aáy neân hoå theïn, neân xaáu hoå raèng: ‘Ta ôû trong söï lôïi maø khoâng coù lôïi, ôû trong ñöùc maø khoâng coù ñöùc; nghóa laø ta nhaân nôi Phaät, Phaùp vaø Chuùng maø vaãn khoâng an truï nôi xaû töông öùng vôùi thieän’. “Naøy chö Hieàn, nhö ngöôøi daâu luùc môùi röôùc veà, gaëp maët cha meï choàng, hay gaëp ngöôøi choàng cuûa mình thì xaáu hoå, theïn thuøng. Naøy chö Hieàn, neân bieát, Tyø-kheo kia cuõng laïi nhö vaäy, neân xaáu hoå theïn thuøng raèng: ‘Ta ôû

trong söï lôïi maø khoâng coù lôïi, ôû trong ñöùc maø khoâng coù ñöùc; nghóa laø ta nhaân nôi Phaät, Phaùp vaø Chuùng maø vaãn khoâng an truï nôi xaû töông öùng vôùi thieän'. Ngöôøi aáy do hoå theïn xaáu hoå, neân lieàn an truù nôi xaû töông öùng vôùi thieän. Ñoù laø dieäu, laø tònh, laø tòch dieät, nghóa laø xaû taát caû höõu, lìa aùi, voâ duïc, dieät taän hoaøn toaøn. Naøy chö Hieàn, ñoù laø Tyø-kheo hoïc taát caû Ñaïi. "Naøy chö Hieàn, theá naøo laø phong giôùi? Naøy chö Hieàn, ôû ñaây phong giôùi coù hai; coù noäi phong giôùi vaø ngoaïi phong giôùi. Naøy chö Hieàn, theá naøo laø noäi phong giôùi? Ñoù laø ôû trong thaân, ñöôïc thaâu nhieáp ôû trong thaân nhöõng gì laø gioù, thuoäc tính chuyeån ñoäng cuûa gioù, bò chaáp thuû beân trong. Ñoù laø nhöõng gì? Ñoù laø gioù ñi leân, gioù ñi xuoáng, gioù trong buïng, gioù

ngang19, gioù co thaét laïi, gioù nhö dao caét20, gioù nhaûy leân, gioù phi ñaïo, gioù thoåi qua tay chaân, gioù cuûa hôi thôû ra, gioù cuûa hôi thôû vaøo, taát caû nhöõng chaát khaùc töông töï nhö vaäy ôû trong thaân, ñöôïc thaâu nhieáp beân trong thaân, nhöõng gì laø gioù, thuoäc tính chuyeån ñoäng cuûa gioù, ñöôïc chaáp thuû beân trong. Naøy chö Hieàn, ñoù laø noäi phong giôùi. "Naøy chö Hieàn, ngoaïi phong giôùi, ñoù laø lôùn, laø tònh, laø khoâng ñaùng tôûm. "Naøy chö Hieàn, coù luùc ngoaïi phong giôùi phaùt khôûi leân. Khi ngoaïi phong giôùi phaùt khôûi thì nhaø saäp, caây bò troùc, nuùi lôû; khi nuùi non ñaõ lôû roài, gioù lieàn döøng laïi, maûy loâng cuõng chaúng lay ñoäng. Naøy chö Hieàn, sau khi ngoaïi phong giôùi döøng laïi, nhaân daân tìm kieám gioù, hoaëc duøng quaït, haëc duøng laù ña, hoaëc duøng aùo tìm gioù. "Naøy chö Hieàn, ngoaïi phong giôùi naøy cöïc kyø lôùn, cöïc kyø tònh, cöïc kyø khoâng ñaùng tôûm. Ñoù laø phaùp voâ thöôøng, phaùp cuøng taän, phaùp suy vong, phaùp bieán dòch, huoáng laø xaùc thaân taïm thôøi ñònh truù, ñöôïc duy trì chaáp thuû bôûi tham aùi naøy. Nghóa laø keû phaøm phu ngu si, khoâng ña vaên, suy nghó nhö vaày: 'Ñaây laø ta, ñaây laø cuûa ta, ta laø cuûa caùi kia'. Ña vaên Thaùnh ñeä töû khoâng nghó nhö vaäy: 'Ñaây laø ta, ñaây laø cuûa ta, ta laø cuûa caùi kia'. Vò aáy vì sao nghó nhö vaäy? Neáu coù ngöôøi khaùc maéng chöûi, ñaùnh ñaäp, giaän giöõ, quôû traùch, thì vò aáy nghó nhö vaày: 'Ta sanh ra khoå naøy laø töø nhaân duyeân, chöù khoâng phaûi khoâng coù nhaân duyeân'. Caùi gì laø duyeân? Duyeân vaøo khoå xuùc. Vò aáy quaùn xuùc laø voâ thöôøng; roài quaùn thoï, töôûng, haønh, thöùc cuõng laø voâ thöôøng. Taâm vò aáy duyeân nôi giôùi maø truï, maø chæ, maø hieäp, maø nhaát taâm, maø ñònh, maø khoâng lay ñoäng. Sau ñoù coù ngöôøi ñeán noùi vôùi vò aáy baèng lôøi leõ dòu daøng, vò aáy suy nghó nhö vaày: 'Ta sanh ra söï laïc naøy laø töø nhaân duyeân chôù khoâng phaûi khoâng nhaân duyeân'. Caùi gì laø duyeân? Duyeân vaøo laïc xuùc. Vò aáy quaùn xuùc laø voâ thöôøng, roài quaùn thoï, töôûng, haønh, thöùc cuõng laø voâ thöôøng. Taâm vò aáy duyeân nôi giôùi maø truï, maø chæ, maø hieäp, maø nhaát taâm, maø ñònh, maø khoâng lay ñoäng. Sau ñoù hoaëc coù ngöôøi thô aáu, nieân thieáu, trung nieân hay tröôûng laõo ñeán laøm vieäc khoâng xöùng yù vôùi vò aáy; hoaëc naém tay thoi, hoaëc laáy ñaù neùm, hoaëc dao, hoaëc gaäy ñaäp. Vò aáy suy nghó theá naøy: 'Ta thoï thaân naøy voán laø saéc phaùp, thoâ chaát, thuoäc boán ñaïi chuûng, do cha meï sanh, ñöôïc nuoâi lôùn baèng aên

uoáng, ñöôïc che kín bôûi y phuïc, ñöôïc chaêm soùc baèng taém röûa, naèm ngoài boàng beá; noù laø phaùp phaù hoaïi, phaùp dieät taäân, phaùp ly taùn. Ta vì thaân naøy maø ñeán noãi bò tay thoi, ñaù neùm, dao gaäy ñaäp'. Do leõ ñoù vò kia raát sieâng naêng, khoâng bieáng nhaùc, chaùnh thaân, chaùnh nieäm, khoâng nhueá, khoâng si, nhaát taâm an ñònh. Vò aáy nghó nhö vaày: 'Ta raát sieâng naêng, khoâng bieáng nhaùc, chaùnh thaân, chaùnh nieäm, khoâng nhueá, khoâng si, nhaát taâm an ñònh. Ta thoï thaân naøy ñaùng ñeå cho tay thoi, ñaù neùm, dao gaäy ñaäp, chæ neân sieâng naêng hoïc giaùo phaùp cuûa Ñöùc Theá Toân'. "Naøy chö Hieàn, Ñöùc Theá Toân cuõng noùi nhö vaày: 'Giaû söû coù giaëc cöôùp ñeán caàm cöa hay dao beùn, xeû manh muùn thaân theå ra. Neáu ngöôi khi bò giaëc cöôùp caàm cöa hay dao beùn, xeû manh muùn thaân theå ra, maø taâm ngöôi hoaëc bieán dòch, hoaëc noùi naêng hung döõ, töùc caùc ngöôi ñaõ suy thoái. Caùc ngöôi neân nghó nhö vaày: giaû söû coù keû giaëc caàm cöa hay dao beùn, xeû manh muùn thaân theå ta ra, mong sao nhaân ñoù maø taâm ta khoâng bieán dòch, khoâng noùi naêng hung döõ, seõ khôûi taâm thöông xoùt ñoái vôùi ngöôøi ñeán xeû manh muùn thaân theå ta ra; vì ngöôøi ñoù maø taâm ta caâu höõu vôùi töø, bieán maõn moät phöông, thaønh töïu vaø an truï. Cuõng theá vôùi hai, ba, boán phöông, töù duy, thöôïng haï, bieán maõn taát caû, taâm caâu höõu vôùi töø, khoâng keát, khoâng oaùn, khoâng nhueá, khoâng traùnh, quaûng ñaïi, voâ bieân, voâ löôïng, kheùo tu taäp, bieán maõn taát caû theá gian, thaønh töïu vaø an truï'.

19.

Haønh phong Kinh 162 noùi: hieáp phong. Phaùp uaån 21 (Ñaïi 26, tr.503)
cuõng noùi vaäy.

20.

Ñao phong gioù luùc cheát, raùt nhö dao caét.

KINH THUÛY DUÏ 7

"Naøy chö Hieàn, Tyø-kheo kia, neáu do Phaät, Phaùp vaø Chuùng, maø vaãn khoâng an truù nôi xaû töông öùng vôùi thieän, thì naøy chö Hieàn, Tyø-kheo aáy neân hoå theïn, neân xaáu hoå raèng: 'Ta ôû trong söï lôïi maø khoâng coù lôïi, ôû trong ñöùc maø khoâng coù ñöùc; nghóa laø ta nhaân nôi Phaät, Phaùp vaø Chuùng maø vaãn khoâng an truï nôi xaû töông öùng vôùi thieän'. "Naøy chö Hieàn, nhö ngöôøi daâu luùc môùi röôùc veà, gaëp maët cha meï choàng, hay gaëp ngöôøi choàng cuûa mình thì xaáu hoå, theïn thuøng. Naøy chö Hieàn, neân bieát, Tyø-kheo kia cuõng laïi nhö vaäy, neân xaáu hoå theïn thuøng raèng: 'Ta ôû trong söï lôïi maø khoâng coù lôïi, ôû trong ñöùc maø khoâng coù ñöùc; nghóa laø ta nhaân nôi Phaät, Phaùp vaø Chuùng maø vaãn khoâng an truï nôi xaû töông öùng vôùi thieän'. Ngöôøi aáy do hoå theïn xaáu hoå, neân lieàn an truù nôi xaû töông öùng vôùi thieän. Ñoù laø dieäu, laø tònh, laø tòch dieät, nghóa laø xaû taát caû höõu, lìa aùi, voâ duïc, dieät taän hoaøn toaøn. Naøy chö Hieàn, ñoù laø Tyø-kheo hoïc taát caû Ñaïi. "Naøy chö Hieàn, cuõng nhö nhôø caây goã, nhôø buøn ñaát, nhôø coû vaø nöôùc, che kín trong moät khoaûng khoâng neân sanh ra caùi teân goïi laø 'nhaø'. Chö Hieàn, neân bieát, thaân naøy

cuõng laïi nhö vaäy, nhôø gaân coát, nhôø da deû, nhôø thòt, maùu bao boïc moät khoaûng khoâng neân sanh ra caùi teân goïi laø 'thaân'. "Naøy chö Hieàn, nhö coù ngöôøi bò hö nhaõn xöù beân trong, neân ngoaïi saéc khoâng ñöôïc aùnh saùng roïi ñeán, thaønh ra khoâng coù nieäm vaø nhaõn thöùc khoâng phaùt sanh. Naøy chö Hieàn, neáu noäi nhaõn xöù khoâng bò hö hoaïi thì ngoaïi saéc seõ ñöôïc aùnh saùng roïi ñeán vaø lieàn coù nieäm, neân sanh ra nhaõn thöùc. "Naøy chö Hieàn, nhaõn xöù beân trong vaø saéc, cuøng vôùi nhaõn thöùc bieát ngoaïi saéc, ñoù thuoäc veà saéc uaån. Neáu coù thoï, ñoù laø thoï uaån. Neáu coù töôûng thì ñoù laø töôûng uaån. Neáu coù tö thì ñoù laø tö uaån. Neáu coù thöùc thì ñoù laø thöùc uaån. Nhö vaäy quaùn saùt söï hoäi hôïp cuûa caùc uaån. "Naøy chö Hieàn, Ñöùc Theá Toân cuõng noùi nhö vaày: 'Neáu ai thaáy duyeân khôûi töùc thaáy phaùp; neáu thaáy phaùp töùc thaáy duyeân khôûi21'. Vì sao theá? Naøy chö Hieàn, Ñöùc Theá Toân noùi naêm thuû uaån töø nhaân duyeân maø sanh. Saéc thuû uaån; thoï, töôûng, haønh, thöùc thuû uaån cuõng vaäy. "Naøy chö Hieàn, neáu nhó, tyû, thieät, thaân vaø yù xöù beân trong bò hö hoaïi thì caùc phaùp beân ngoaøi seõ khoâng ñöôïc aùnh saùng roïi ñeán neân khoâng coù nieäm, do ñoù yù thöùc khoâng sanh khôûi ñöôïc. Naøy chö Hieàn, neáu noäi yù xöù khoâng bò hö hoaïi thì phaùp beân ngoaøi seõ ñöôïc aùnh saùng roïi ñeán vaø lieàn coù nieäm neân sanh ra yù thöùc22. "Naøy chö Hieàn, yùù thöùc beân trong vaø phaùp cuøng vôùi yù thöùc bieát saéc phaùp beân ngoaøi, ñoù thuoäc veà saéc uaån. Neáu coù thoï, ñoù laø thoï uaån. Neáu coù töôûng thì ñoù laø töôûng uaån. Neáu coù tö thì ñoù laø tö uaån. Neáu coù thöùc thì ñoù laø thöùc uaån. Nhö vaäy quaùn saùt söï hoäi hôïp cuûa caùc uaån. "Naøy chö Hieàn, Ñöùc Theá Toân cuõng noùi nhö vaày: 'Neáu ai thaáy duyeân khôûi töùc thaáy phaùp; neáu thaáy phaùp töùc thaáy duyeân khôûi'. Vì sao theá? Naøy chö Hieàn, Ñöùc Theá Toân noùi naêm thuû uaån töø nhaân duyeân maø sanh. Saéc thuû uaån; thoï, töôûng, haønh, thöùc thuû uaån cuõng vaäy. Vò aáy nhaøm tôûm naêm thuû uaån naøy, thuoäc trong ba ñôøi quaù khöù, hieän taïi vaø vò lai naøy, do nhaøm tôûm neân voâ duïc, voâ duïc lieàn giaûi thoaùt, giaûi thoaùt roài lieàn bieát giaûi thoaùt, bieát moät caùch nhö thaät raèng: 'Söï sanh ñaõ döùt, phaïm haïnh ñaõ vöõng, vieäc caàn laøm ñaõ laøm xong, khoâng coøn taùi sanh nöõa'.

21. Paøli: Yo paticcasamuppaødani passati so dhamman passati, yo dhamman passati so paticcasamuppaødani passati. 22. Daãn chöùng cuûa Ñaïi Tyø-baø-sa 12, (Ñaïi 27, tr, 58c). Nhöôïc höõu noäi yù xöù baát hoaïi, ngoaïi phaùp hieän tieàn, caäp naêng sanh taùc yù chaùnh khôûi, nhó thôøi yù thöùc sanh.

KINH THUÛY DUÏ

"Naøy chö Hieàn, ñoù laø Tyø-kheo ñaõ hoïc taát caû veà Ñaïi". Toân giaû Xaù-leâ Töû thuyeát nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe Toân giaû Xaù-leâ Töû thuyeát xong, hoan hyû phuïng haønh.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.